

Huittisten kaupunki
Keskustan ja sen lievealueiden
osayleiskaavan alustavan luonnoksen vaikutuksista
Vanhakosken Natura 2000-alueeseen

Esipuhe

Tämä Natura 2000-tarveharkinta-arvio on annettu Huittisten keskustan ja sen lievealueiden osayleiskaavan alustavan luonnoksen vaikutusten arvioimista varten.

Luonnonsuojelulaki (1096/1996) luvun 4 65 § toteaa hankkeiden ja suunnitelmien Natura-arvioinnista, että jos Natura-alueen läheisyydessä tai sisällä toteutettava hanke *todennäköisesti merkittävästi* heikentää alueen perusteena olevia arvoja, tulee vaikutukset arvioida.

Tämän lausunnon tarkoitus on alustavasti arvioida (ns. Natura-tarveharkinta), onko todennäköistä, että kaavahankkeen luonnoksessa esitetyt ratkaisut heikentäisivät merkittävästi Vanhakoski –Natura 2000-alueen perusteena olevia luontoarvoja.

Lausunnon on laatinut FM biologi Tommi Lievonen.

Vantaalla 19.8.2009,

Tommi Lievonen
FM biologi
Osastopäällikkö
Pöyry Environment Oy

Olli Miettinen
FM ympäristötiede
Osastopäällikkö
Pöyry Environment Oy

Yhteystiedot

Ilmarisenkatu 18 B
20520 Turku
Kotipaikka Helsinki
Y-tunnus 0196118-8
Puh. 010 33310, Faksi 010 33 31501
suora gsm / Lievonen 050 361 6363
www.environment.poyry.fi
Sähköposti: etunimi.sukunimi@poyry.com

Keskeisiä lyhenteitä, käsitteitä ja juridisia määreitä

hankealue	Huittisten keskustan ja sen lievealueiden osayleiskaavan alustavan luonnoksen alue.
Natura-alue	Tarkoittaa ”Vanhakoski” -nimistä Natura-alueita, koodi FI0200049.
hanke	Hankkeella tarkoitetaan tässä yhteydessä Huittisten keskustan ja sen lievealueiden osayleiskaavan alustavaa luonnosta.
profiili	Natura-suojelualueen tyyppi, joka määräytyy sen mukaan, mitkä luontoarvot ovat perusteena sille, että alue on liitetty Natura-suojeluverkostoon
SCI-alue	<i>Site of Community Importance</i> – alue. Yksi Natura-alueen profiili (=tyyppi), joka tarkoittaa, että alueen suojeluperusteena (eli luontoarvoina, joiden perusteella alue on liitetty Natura-verkostoon) ovat luontodirektiivin 79/409/ETY liitteen I luontotyytit ja liitteen II lajisto. Nämä perusteet on kirjattu viralliseen Natura-tietolomakkeeseen kohtiin 3.1. (luontotyytit) ja kohtiin 3.2.c-3.2.g (liitteen II lajisto).
SPA-alue	<i>Special Protection Area</i> -alue. Yksi Natura-alueen profiili (=tyyppi), joka tarkoittaa, että alueen suojeluperusteena (eli luontoarvoina, joiden perusteella alue on liitetty Natura-verkostoon) ovat lintudirektiivin 92/43/ETY liitteen I mukaiset lajit. Lajit on mainittu virallisessa Natura-lomakkeessa kohdassa 3.2.a. Lisäksi alueen perusteisiin sisällytetään Natura-lomakkeen kohdassa 3.2.b. luetellut säännöllisesti esiintyvät, liitteessä I mainitsemattomat lintulajit
merkittävä heikentäminen	Natura-alueen perusteena olevien luontoarvojen sellaista heikentämistä, joka estää hankkeen toteuttamisen, ellei hanke ole yleisen edun kannalta erittäin tärkeä (ks. tämän taulukon alla). Merkittävästä heikentämisestä on erikseen annettu ohjeet Euroopan komission ja Suomen luonnonsuojelulain toimesta.
lieventävä toimenpide	Toimenpide, jolla lievennetään Natura-perusteena olevalle arvolle aiheutuvaa haittaa. Varsinaisessa Natura-arviossa hankkeen vaikutukset tulee arvioida lieventävien toimenpiteiden kanssa ja ilman niitä, mikäli halutaan kattava kuva.
vaihtoehtoinen ratkaisu	Merkittävästä heikentymisestä / haitasta huolimatta hanke voidaan toteuttaa, jos hanke on yleisen edun kannalta erittäin tärkeä eikä vaihtoehtoista ratkaisua ole. Tästä syystä tulee selvittää, onko hankkeella vaihtoehtoisia ratkaisuja. Jos niitä on, niiden vaikutukset tulee tutkia erikseen – ellei niitä ole, tulee tutkia korvaavat toimenpiteet.
korvaava toimenpide	Merkittävästä heikentymisestä / haitasta huolimatta hanke voidaan toteuttaa, jos hanke on yleisen edun kannalta erittäin tärkeä eikä vaihtoehtoista ratkaisua ole. Tässä tapauksessa etsitään korvaavia toimenpiteitä, joilla varmistetaan perusteiden suotuisan suojelun tason säilyminen.
varovaisuusperiaate	Periaate, jonka mukaisesti epäselvissä tapauksissa vaikutukset arvioidaan vakavimman mahdollisesti aiheutuvan haitan mukaan.

suojeluperuste, suojeluperusteena oleva luontoarvo	Luontoarvo (laji, luontotyyppi), jonka perusteella alue on otettu Natura 2000 – suojeluverkoston osaksi.
luontodirektiivi 79/409/ETY	Vuodelta 1992, tavoitteena luonnon monimuotoisuuden turvaaminen – liitteissä (I-VI) lueteltu lajit ja luontotyypit sekä erityiset asetukset.
lintudirektiivin 92/43/ETY	Vuodelta 1979, tavoitteena luonnonvaraisten lintujen suojelu, liitteissä (I-V) lajit ja erityiset asetukset.
suotuisa suojelun taso	Suomen luonnonsuojelulailla ja EU:n komission ohjeella määritelty taso, jolla lajit tai luontotyypit säilyvät elinkelpoisina ja levinneisyydeltään sekä elinympäristöltään riittävän muuttumattomina.

Mikäli hanke ei ole yleisen edun kannalta erittäin tärkeä, Natura-perusteita merkittävästi heikentävää hanketta ei voi toteuttaa. Mikäli merkittävästi Natura-perusteita heikentävällä, yleisen edun kannalta erittäin tärkeällä hankkeella on vaihtoehtoinen toteutustapa, joka ei heikennä Naturan suojeluperusteita merkittävästi, Natura-perusteita heikentävää vaihtoehtoa ei voi toteuttaa. Jos merkittävästi Natura-perusteita heikentävä, yleisen edun kannalta erittäin tärkeä hanke toteutetaan, tulee etsiä korvaavia toimenpiteitä, joilla suotuisan suojelun tason säilyminen varmistetaan.

Sisältö

Esipuhe

Keskeisiä lyhenteitä, käsitteitä ja juridisia määreitä

1	JOHDANTO JA TÄMÄN LAUSUNNON TARKOITUS	2
2	YLEISTÄ NATURA-ARVIOINNISTA	2
2.1	Varsinaisen Natura-lausunnon tarve	2
2.2	Merkittävän haitan määrittäminen	3
2.3	Tämän lausunnon perusteet	5
2.4	Vanhakoski – Natura 2000 -alueen perusteet	5
3	ARVIOINNIN KOHTEENA OLEVA HANKE LYHYESTI	6
4	VAIKUTUKSET VANHAKOSKI -NATURA 2000-ALUEEN PERUSTEISIIN	9
4.1	Vaikutuksista yleisesti	9
4.2	Vaikutukset perustekohtaisesti tarkasteltuna	10
4.3	Yleistä lieventävistä toimenpiteistä	14
4.4	Korvaavista toimenpiteistä ja vaihtoehtoisista ratkaisuista	14
4.5	Muut hankkeet, yhteisvaikutukset	14
4.6	Yhteenveto mahdollisista vaikutuksista	14
4.6.1	Varovaisuusperiaate ja sen soveltaminen arvioinnissa	14
4.6.2	Perustekohtaiset vaikutukset	16
5	JOHTOPÄÄTÖKSET	17
6	LÄHTEET	18

Liitteet

Liite 1. Vanhakoski – alueen Natura 2000-lomake

1 JOHDANTO JA TÄMÄN LAUSUNNON TARKOITUS

Luonnonsuojelulaki (1096/1996) luku 4 65 § toteaa hankkeiden ja suunnitelmien Natura-arvioinnista, että jos Natura-alueen läheisyydessä tai sisällä toteutettava hanke *todennäköisesti merkittävästi* heikentää alueen perusteena olevia arvoja, tulee vaikutukset arvioida. Tämän lausunnon tarkoitus on selvittää, onko todennäköistä, että Huittisten keskustan ja sen lievealueiden osayleiskaavan alustavan luonnoksen mahdollistamat toimenpiteet (jäljempänä ”kaavahanke” tai yksinkertaisesti ”hanke”) heikentäisivät todennäköisesti merkittävästi Vanhakoski – Natura-alueen näitä luontoarvoja.

Yleisiä käsitteitä ja määritelmiä on esitetty tiivistetysti tämän raportin alussa, esipuheen jälkeen esitetyssä taulukossa ”Keskeisiä lyhenteitä, käsitteitä ja juridisia määreitä”.

Tämän arvioinnin laati FM biologi Tommi Lievonen Pöyry Environment Oy:stä.

2 YLEISTÄ NATURA-ARVIOINNISTA

2.1 Varsinaisen Natura-lausunnon tarve

Luonnonsuojelulaki (1096/1996) luvun 4 65 § mukaan:

*“Jos hanke tai suunnitelma joko yksistään tai tarkasteltuna yhdessä muiden hankkeiden ja suunnitelmien kanssa **todennäköisesti merkittävästi** heikentää valtioneuvoston Natura 2000 -verkostoon ehdottaman tai verkostoon sisällytetyn alueen niitä luonnonarvoja, joiden suojelemiseksi alue on sisällytetty tai on tarkoitus sisällyttää Natura 2000 -verkostoon, hankkeen toteuttajan tai suunnitelman laatijan on, jollei hankkeeseen ole sovellettava ympäristövaikutusten arvioinnista annetun lain (468/1994) 2 luvussa tarkoitettua arviointimenettelyä, asianmukaisella tavalla arvioitava nämä vaikutukset. Sama koskee sellaista hanketta tai suunnitelmaa alueen ulkopuolella, jolla todennäköisesti on alueelle ulottuvia merkittäviä haitallisia vaikutuksia. (26.3.1999/371)”*

Edellä esitettyyn perustuen tulee ensin arvioida, tarvitaanko varsinainen kattava Luonnonsuojelulain 65§ tarkoittama Natura-vaikutusarvio. Käytännössä tässä tarveharkintavaiheessa tulee tarkastella riittävän yksityiskohtaisesti, voidaanko olettaa, että merkittäviä haittavaikutuksia todennäköisesti aiheutuu. Jos heikkeneminen on todennäköisesti merkittävää, tulee vaikutukset arvioida yksityiskohtaisemmin varsinaisessa Natura-arviossa. Tätä lausuntoa tulee pitää Natura-tarveharkinta-arviona.

2.2 Merkittävän haitan määrittäminen

Hankkeen aiheuttamien mahdollisten haittojen arvioinnissa tulee kiinnittää huomiota mahdollisten haittavaikutusten merkittävyyteen ja siihen, millä tavalla merkittävä haitta määritellään.

Euroopan komission julkaiseman luontodirektiivin 6 artiklan tulkintaohjeen mukaan (lihavoinnit komission ohjeen mukaisesti) LAJIEN häiriöistä ja heikentymisestä todetaan:

*”arvioitaessa häiriön merkittävyyttä direktiivin tavoitteiden kannalta voidaan käyttää 1 artiklan i kohdassa olevan **lajin suotuisan suojelun tason määritelmää**, joka perustuu seuraaviin tekijöihin:*

- *”Kyseisen lajin **kannan kehittymistä koskevat tiedot** osoittavat, että tämä laji pystyy pitkällä aikavälillä selviytymään luonnollisten elinympäristöjensä elinkelpoisena osana.”*

Mikä tahansa tapahtuma, joka vaikuttaa lajin alueella esiintyvää kantaa vähentävästi pitkällä aikavälillä, voidaan katsoa merkittäväksi häiriöksi.

- *”Lajin **luontainen levinneisyysalue ei pienene** eikä ole vaarassa pienentyä ennakoitavissa olevassa tulevaisuudessa.”*

Mikä tahansa tapahtuma, joka vaikuttaa lajin levinneisyysaluetta pienentävästi tai lisää sen pienentymisvaaraa alueella, voidaan katsoa merkittäväksi.

- *”Lajin **kantojen pitkäaikaiseksi säilymiseksi on ja tulee todennäköisesti olemaan riittävän laaja elinympäristö.**”*

Mikä tahansa tapahtuma, joka vaikuttaa lajin elinympäristön laajuutta supistavasti alueella, voidaan katsoa merkittäväksi häiriöksi.”

Euroopan komission julkaiseman luontodirektiivin 6 artiklan tulkintaohjeen mukaan (lihavoinnit komission ohjeen mukaisesti) LUONTOTYYPEILLE aiheutuvista häiriöistä ja heikentymisestä todetaan:

”...heikentymisen arvioimiseksi direktiivin tavoitteet huomioon ottaen voidaan turvautua 1 artiklan e kohdassa olevaan luontotyypin suotuisan suojelun tason määritelmään, joka perustuu seuraaviin tekijöihin:

- *”Sen **luontainen levinneisyys sekä alueet, joilla sitä esiintyy tällä alueella ovat vakaita tai laajenemassa**”*

Kaikki tapahtumat, jotka aiheuttavat alueen muodostumisen perustana olevan luontotyypin kattaman alan supistumista, voidaan katsoa heikentymiseksi. Esimerkiksi luontotyypin kattaman alan supistumisen merkitystä on arvioitava suhteessa sen kattamaan koko pinta-alaan alueella ottaen huomioon kyseisen luontotyypin suojelun taso.

- ***”Erityinen rakenne ja erityiset toiminnot, jotka ovat tarpeen sen säilyttämiseksi pitkällä aikavälillä, ovat olemassa ja säilyvät todennäköisesti ennakoitavissa olevassa tulevaisuudessa”***

Luontotyypin säilymiselle pitkällä aikavälillä välttämättömien tekijöiden kaikenlainen huononeminen voidaan katsoa heikentymiseksi. Pitkällä aikavälillä säilymiselle välttämättömät toiminnot riippuvat luonnollisesti kyseisestä luontotyypistä (olisi hyödyllistä, jos käytettävissä olisi yhteisiä indikaattoreita, joilla näitä kuhunkin luontotyyppiin vaikuttavia tekijöitä voitaisiin arvioida). Jäsenvaltioiden on tunnettava nämä vaatimukset (tutkimusten, tietojen keräämisen jne. perusteella), koska 6 artiklan I kohdassa säädetään, että niiden on toteutettava toimenpiteet *”jotka vastaavat liitteen I luontotyyppien ja liitteessä II esitettyjen lajien ekologisista vaatimuksista”*.

- ***”Alueelle luonteenomaisten lajien suojelun taso on suotuisa i kohdassa tarkoitetulla tavalla”***

Lajin osalta määritellään 1 artiklan i kohdassa suojelun tason tarkoittavan *”eri tekijöiden yhteisvaikutusta, joka voi vaikuttaa lajin kantojen levinneisyyteen ja lukaiseen pitkällä aikavälillä...”*

Lisäksi suotuisasta suojelusta yleisesti todetaan Suomen luonnonsuojelulain 1 luvun 5§ mukaan

”Luontotyypin suojelutaso on suotuisa, kun sen luontainen levinneisyys ja kokonaisala riittävät turvaamaan luontotyypin säilymisen ja sen ekosysteemin rakenteen ja toimivuuden pitkällä aikavälillä sekä luontotyyppille luonteenomaisten eliölajien suojelutaso on suotuisa.

Eliölajin suojelutaso on suotuisa, kun laji pystyy pitkällä aikavälillä säilymään elinvoimaisena luontaisissa elinympäristöissään.”

Komission mukaan suotuisan suojelun tason määritelmää voidaan käyttää arvioitaessa haitan merkittävyyttä. Heikennyksen arviointi suoritetaan kuitenkin Natura-aluekohtaisesti.

2.3 Tämän lausunnon perusteet

Tämä Natura-arvion tarpeellisuutta koskevan lausunnon perusteena ovat seuraavat määräykset, ohjeistukset ja selvitykset:

- Luonnonsuojelulaki (1096/1996) 4 luvun 65§
- Luonnonsuojelulain 1 luvun 5§
- Euroopan komission julkaiseman luontodirektiivin 6 artiklan tulkintaohje
- Suomen ympäristökeskuksen 2003 antama ohjeistus (Söderman 2003, Luontoselvitykset ja luontovaikutusten arviointi – kaavoituksessa, YVA-menettelyssä ja Natura-arvioinnissa, Suomen ympäristökeskus).
- Vanhakoski -Natura 2000-alueen tietolomake(liite 1)
- Luonnos kaavasta (28.5.2009, kaavakartta 14.4.2009)

Arvioitaessa hankkeen vaikutuksia Natura-alueeseen, tulee mahdollisia haitallisia vaikutuksia arvioida niihin luontoarvoihin (*perusteet* tai *Natura-perusteet*), joiden perusteella kyseinen alue on liitetty Natura 2000-suojeluverkostoon.

2.4 Vanhakoski – Natura 2000 -alueen perusteet

Natura-alueen perusteet ja kuvaus on lyhyesti esitetty tämän raportin liitteessä 1 sellaisena kuin se esitettiin ympäristöhallinnon www-sivuilla (19.8.2009). Natura-lomakkeen tiedot on esitetty myös kohdassa vaikutusten arviointi (kappale 4). Natura-alueen rajaus on esitetty kuvassa 1. Natura-alueen peruste ilmoitetaan Natura-lomakkeessa erilaisin kirjainyhdistelmin. Kirjainyhdistelmä määrittää, mitkä ovat alueen suojeluperusteet eli mikä on alueen profiili. Vanhakoski – Natura 2000 – alue on profiililtaan SCI alue.

SCI (Site of Community Importance) -alue tarkoittaa, että alueen suojeluperusteena ovat luontodirektiivin 79/409/ETY liitteen I luontotyyppit ja liitteen II lajisto. Nämä perusteet on kirjattu viralliseen Natura-tietolomakkeeseen kohtiin 3.1. (luontotyyppit) ja kohtiin 3.2.c-3.2.g (liitteen II lajisto).

Nyt tarkasteltava alue (Vanhakoski) on profiililtaan SCI alue. Nyt tarkasteltavan hankkeen toteuttamisesta aiheutuvia vaikutuksia arvioidaan ainoastaan SCI alueen suojeluperusteisiin.

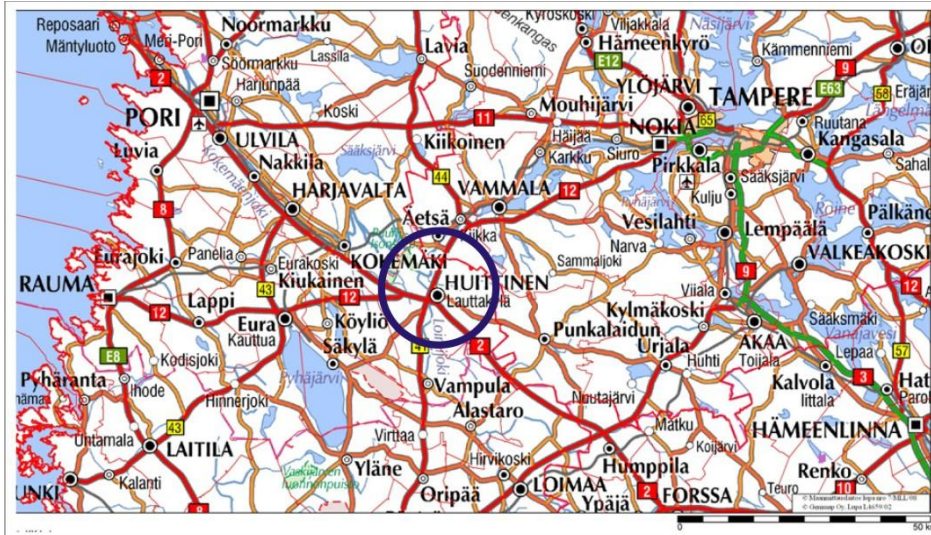
Kuva 1. Vanhakoski - Natura 2000-alue (rajaus vihreällä viivalla).

3

ARVIOINNIN KOHTEENA OLEVA HANKE LYHYESTI

Osayleiskaava-alue sijaitsee Huittisten kaupungissa, Satakunnan maakunnassa, Länsi-Suomen läänissä. Kaupunki kuuluu Porin seutukuntaan.

Liikenteellisesti Huittinen sijaitsee Turun, Tampereen ja Porin kaupunkien muodostaman kolmion keskellä. Huittisten keskustan tuntumassa risteävät Helsinki-Pori -valtatie 2, Tampere-Huittinen-Rauma -valtatie 12 sekä Tampere-Turku -kantatie 41.

Kuva 2. Suunnittelualan sijainti. Pohjakartta: Hertta-tietojärjestelmä.

Osayleiskaava-alue käsittää Huittisten kaupungin keskusta-alueen ja sen lievealueet. Pohjoisessa alue rajautuu Metsäkylään, Raskalantien ja Vt 12 liittymän pohjoispuolelle. Idässä kaava-alue sisältää Nanhian peltoaukean, Vihkimysvuoren, Jokilevon teollisuusalueen ja Kahrilan peltoalueet. Etelässä alue rajautuu Loiman kyläalueeseen. Lännessä kaava-alueeseen kuuluu Mommolan kylä sekä osa Ristikankaan kylästä. Koillisosassa suunnittelualue rajautuu Kokemäenjokeen.

Kaava-alueen rajausta perustuu todettuihin suunnittelu- ja ohjaustarpeisiin ja kattaa todennäköiset asemakaavoituksen laajentamistarpeet. Voimassa olevan rantayleiskaavan alue jää suunnittelualan ulkopuolelle.

Kaava-alueen rajausta on tarkennettu 1.4.2008 sisältämään kaava-alueen länsiosassa sijaitsevat Vihkimysvuoren ja Pyölönvuoren alueet. Muutoksella mahdollistetaan virkistysalueiden ja -reitistöjen kokonaisvaltaisempi huomioon ottaminen laadittavassa osayleiskaavassa. Tarkistetun kaava-alueen pinta-ala on n. 4100 ha.

Kuva 3. Osayleiskaava-alueen alustava rajaus. Pohjakartta: Hertta – tietojärjestelmä.

Kuva 4. Osayleiskaava-alueen rajaus 3.4.2008 tarkistuksen jälkeen. Pohjakartta: Hertta - tietojärjestelmä.

Kaavoituksen tarkoituksena on laatia oikeusvaikutteinen ns. yleispiirteinen aluevarausyleiskaava, jolla ohjataan alueen maankäyttöä, yhdyskuntarakenteen muodostumista ja toimivuutta tavoitellun kehityksen mukaisesti.

Kaavan ensisijaisena tehtävänä on tarkentaa ja todentaa ajantasaiset maankäytön kehittämistarpeet ja -mahdollisuudet. Huittisten kaupunginvaltuuston 1993 hyväksymään yleiskaavaehdotukseen, jossa tavoitteena on ensisijaisesti ollut tiiviin kaupunkimaisen ydinkeskustan sekä sitä täydentävien asuntoalueiden luominen.

Kaupunginhallituksen 14.5.2007 tekemän päätöksen mukaan yleiskaavan 2030 sisällöllisenä tavoitteena on:

1. luoda vetovoimainen kaupunkikeskusta, jossa on hyvät kaupalliset palvelut
2. määrittellä alueen eri kasvusuunnat sekä osoittaa riittävät aluevaraukset elinkeinoelämän tarpeisiin
3. edistää mittakaavaltaan ihmisläheisen, arvonsa säilyttävän ja laadukkaan asuinympäristön muodostumista alueelle
4. selkiyttää alueen rantojen käytön periaatteita
5. suunnitella alueen maankäyttöä tukeva liikenneverkko yleispiirteisesti
6. osoittaa alueen virkistys- ja ulkoiluverkostolle riittävät aluevaraukset sekä yhtenäistää ja kehittää niiden käytön mahdollisuuksia.

Viranomaisneuvottelussa 30.1.2008 yleiskaavan sisällöllisiin tavoitteisiin lisättiin seuraavat kohdat:

1. tavoite edistää ilmastomuutoksen huomioimista Huittisten kaupunkirakenteen kehittämisessä
2. tavoite vaalia Huittisten ainutlaatuisia kulttuuri- ja muita ympäristöarvoja

Kaavan mahdollistamat oleellimmat muutokset maankäytössä Natura-alueen suhteen ovat lisärakentuvan ympäristön aiheuttamat vaikutukset. Kaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa esitetään kaava yksityiskohtaisemmin.

4 VAIKUTUKSET VANHAKOSKI -NATURA 2000-ALUEEN PERUSTEISIIN

4.1 Vaikutuksista yleisesti

Kaavahankkeita tulee yleisesti pitää suunnitelmina, joiden toteuttamiseen liittyy epävarmuutta. Tällä tarkoitetaan sitä, että kaikki suunniteltu rakentaminen ei esimerkiksi välttämättä toteudu ollenkaan tai sen toteutuminen tapahtuu (joka tapauksessa) vaiheittain pitkän ajan kuluessa.

Yleisesti SCI alueita koskien voidaan todeta, että nyt tarkasteltavan kaavan suurimmat vaikutukset ovat elinympäristöjen muuttuminen (luontotyypit, mahdollisesti muuttuvia elinympäristöjä käyttävät, perusteina olevat ekologisen kokonaisuuden ja toimivuuden

kanalta oleelliset lajit) ja kaavan mahdollistamasta alueiden käytöstä johtuvat erilaiset häiriötekijät. Olennaisia vaikutuksia tässä tapauksessa Vanhakosken Natura-alueen perusteiden osalta voivat olla esimerkiksi ravinnekuormituksen tai tulvadynamiikan tai vesistön olosuhteiden muuttuminen. Samoin esimerkiksi uusien reittien toteuttaminen Natura-alueille voi vaikuttaa luontotyyppeihin. Meluvaikutuksia ei arvioida aiheutuvan siten, että niillä olisi vaikutuksia perusteena oleviin luontotyyppeihin tai niiden ekologisen kokonaisuuden kannalta oleellisiin lajeihin, jotka ovat tärkeitä luontotyyppien säilymisen kannalta.

4.2 Vaikutukset perustekohtaisesti tarkasteltuna

Arvio vaikutuksista ja niiden merkittävydestä on esitetty alla taulukkomuodossa. Vaikutukset on arvioitu ainoastaan Vanhakoski - Natura-alueen suojeluperusteisiin eli luontodirektiivin 79/409/ETY liitteen I luontotyyppeihin ja liitteen II lajistoon (Natura-tietolomakkeeseen kohdat 3.1. *luontotyytit* ja 3.2.c-3.2.g *liitteen II lajisto*). Liitteen II lajistosta huomattavaa on, että ainoana lajina ilmoitettu toutain ei kuitenkaan tässä tapauksessa ole Natura-alueen perusteena.

Jokainen Natura-peruste on tarkasteltu seuraavassa erikseen ja yksilöidysti (taulukko 1 ja taulukko 2). Natura-lomakkeen linnustoa koskevaa tai ”Muuta lajistoa” -osaa ei ole tässä käsitelty, koska ko. lajisto ei ole Natura-alueen perusteena.

Taulukko 1. Luontodirektiivin luontotyytit. Tähdellä on merkitty priorisoidut luontotyytit. taulukossa mainittu varovaisuusperiaate on käsitelty jäljempänä erikseen.

Luontodirektiivin Osuus % luontotyytit	Mahdolliset vaikutustavat	Voidaanko esittää, ettei merkittäviä vaikutuksia todennäköisesti aiheudu
Humuspitoiset järvet ja lammet (3160) 1%	Muutokset vesitaloudessa tai luonnontilaisuudessa (esim. rantapuuston hakkuut, ojitukset, hajakuormitus, rantarakentaminen), umpeenkasvu, veden laadun muutokset esim. hulevesijärjestelyjen vuoksi.	Tämä luontotyyppi on ollut hyvin yleinen, mutta nykyisin luonnontilaiset edustavat vedet ovat harvinaistuneet lähinnä metsätaloudellisista ojituksista johtuen. Luonnontilaan vaikuttavat veden lasku, hajakuormitus ja ojitukset valuma-alueella, rantapuuston hakkuut ja rantarakentaminen. Luontotyyppin osuus on vain 1 % koko alueesta, eikä ole tässä vaiheessa tarkkaan tiedossa, millä kohtaa luontotyyppiä tarkemmin esiintyy. Vaikka kaava osoittaa mahdollisuuden rantarakentamiseen hyvin lähelle Natura- aluetta, kyseisillä kohdilla ei ole todennäköistä, että ko. luontotyyppiä esiintyy. Varovaisuusperiaate huomioiden ei voida poissulkea sitä, että luontotyyppi (etenkin pienialaisuudesta johtuen) joutuu sellaisten vaikutusten kohteeksi, jotka voivat osoittautua merkittäviksi.

Fennoskandian luonnontilaiset jokireitit (3210)	68%	Vesistön luonnontilaisuuden muutokset kokonaisuutena (rantarakentaminen, tulvarytmin muutokset, perkaukset tai muokkaukset uomassa, muutokset veden laadussa)	<p>Kyseinen luontotyyppi on vallitsevin luontotyyppi Natura-alueella. Ko. jokireitit ovat luonnontilaisia tai lähes luonnontilaisia jokireittejä tai niiden osia boreaalisella ja hemiboreaalisella vyöhykkeellä. Vesi on niukkaravinteista, veden pinnan vuodenaikainen korkeusvaihtelu on suurta ja talvella vedenpinta jäätyy. Veden pinta on korkealla erityisesti keväisin. Jokireitit ovat vaihtelevia, niissä voi olla vesiputouksia, koskia, suvantoja ja niihin voi liittyä pieniä järviä. Jokiveden kuluttavan ja kuljettavan vaikutuksen vuoksi veden ravinnepitoisuus on suurin jokisuulla, missä veden kuljettama aines alkaa kasaantua. Luontotyyppiin vaikuttavat eniten vesistön perkaukset, tulvarytmin häiriintyminen, veden laadun muutokset sekä rantarakentaminen. Varovaisuusperiaate huomioiden edellä esitetyistä lähinnä olennaisen riskin muodostaa kaavan mahdollistama rantarakentaminen – tulvarytmiin tai veden laatuun (virtaama kuitenkin on osoitettavaan lisärakentamiseen nähden niin suuri ja riippuu enemmän muista tekijöistä) ei arvioida aiheutuvan olennaista vaaraa. Rantarakentaminen kuitenkin sijoittuu Natura-alueen ulkopuolelle, eikä voida katsoa, että Natura-alueen ulkopuoliset alueet tulisi säilyttää luonnontilaisina – Natura-alueen tulee säilyä Natura-rajauksen sisällä luonnontilaisena eikä tähän luonnontilaisuuteen kohdistu olennaista muutosta, etenkin kun huomioidaan luontotyypin osuus ja pinta ala koko Natura-alueella.</p>
Kosteat suurruohoniityt (6430)	4%	Rakentaminen suoraan luontotyypin päälle tai mikäli rakennetaan aivan luontotyypin viereen, mahdollisten erilaisten reunavaikutusten esiintyminen.	<p>Vaikka hanke mahdollistaa rakentamisen myös aivan Naturan rajalle, kyseiseen luontotyyppiin ei arvioida aiheutuvan sellaisia vaikutuksia jotka varovaisuusperiaatettaan soveltamalla voisivat olla reunavaikutuksen (esim. varjostamisen) kautta merkittäviä. Natura-alueen poikki suunnitellut uudet väylät (kevyt liikenne) saattavat kuitenkin sijoittua luontotyypin alueelle. Tästä syystä varovaisuusperiaate huomioiden ei voida poissulkea sitä, että luontotyyppi (etenkin pienialaisuudesta johtuen) joutuu sellaisten vaikutusten kohteeksi, jotka voivat osoittautua merkittäviksi. Edelleen kyseinen luontotyyppi vaatii kosteutta ja vaikka niitä tyyppillisesti esiintyykin purojen ja jokien varsilla, ei voida esim. pintavesien osalta varmuudella arvioida,</p>

			ettei kaavahanke voisi vaikuttaa esimerkiksi hulevesijärjestelyjen kautta luontotyyppiin heikentävästi.
Alavat niitetyt niityt (6510)	<1%	Rakentaminen suoraan luontotyyppiin päälle tai mikäli rakennetaan aivan luontotyyppiin viereen, mahdollisten erilaisten reunavaikutusten esiintyminen	Vaikka hanke mahdollistaa rakentamisen myös aivan Naturan rajalle, kyseiseen luontotyyppiin ei arvioida aiheutuvan sellaisia vaikutuksia jotka varovaisuusperiaatettakaan soveltamalla voisivat olla vesitalouden tai varjostamisen kautta merkittäviä. Natura-alueen poikki suunnitellut uudet väylät (kevyt liikenne) saattavat kuitenkin sijoittua luontotyyppiin alueelle. Tästä syystä varovaisuusperiaate huomioiden ei voida poissulkea sitä, että luontotyyppi (etenkin pienialaisuudesta johtuen) joutuu sellaisten vaikutusten kohteeksi, jotka voivat osoittautua merkittäviksi.
Vuoristojen niitetyt niityt (6520)	9%	Rakentaminen suoraan luontotyyppiin päälle tai mikäli rakennetaan aivan luontotyyppiin viereen, mahdollisten erilaisten reunavaikutusten esiintyminen	Vaikka hanke mahdollistaa rakentamisen myös aivan Naturan rajalle, kyseiseen luontotyyppiin ei arvioida aiheutuvan sellaisia vaikutuksia jotka varovaisuusperiaatettakaan soveltamalla voisivat olla vesitalouden tai varjostamisen kautta merkittäviä. Natura-alueen poikki suunnitellut uudet väylät (kevyt liikenne) saattavat kuitenkin sijoittua luontotyyppiin alueelle. Tästä syystä varovaisuusperiaate huomioiden ei voida poissulkea sitä, että luontotyyppi (etenkin pienialaisuudesta johtuen) joutuu sellaisten vaikutusten kohteeksi, jotka voivat osoittautua merkittäviksi.
Lehdot (9050)	13%	Rakentaminen suoraan luontotyyppiin päälle tai mikäli rakennetaan aivan luontotyyppiin viereen, mahdollisten erilaisten reunavaikutusten esiintyminen (esim. kulutuksen lisääntyminen)	Kaava ei esitä suoraan rakennusten sijoittamista Natura-alueelle. Vaikka hanke mahdollistaa rakentamisen myös aivan Naturan rajalle, kyseiseen luontotyyppiin ei arvioida aiheutuvan sellaisia vaikutuksia jotka varovaisuusperiaatettakaan soveltamalla voisivat olla vesitalouden tai varjostamisen kautta merkittäviä. Natura-alueen poikki suunnitellut uudet väylät (kevyt liikenne) saattavat kuitenkin sijoittua luontotyyppiin alueelle. Tästä syystä varovaisuusperiaate huomioiden ei voida poissulkea sitä, että luontotyyppi (etenkin pienialaisuudesta johtuen) joutuu sellaisten vaikutusten kohteeksi, jotka voivat osoittautua merkittäviksi.

Hakamaat ja kaskilaitumet (9070)	3%	Rakentaminen suoraan luontotyyppiin päälle tai mikäli rakennetaan aivan luontotyyppiin viereen, mahdollisten erilaisten reunavaikutusten esiintyminen (esim. varjostus, alueen käyttö virkistykseen, pysäköintiin tms.)	Vaikka hanke mahdollistaa rakentamisen myös aivan Naturan rajalle, kyseiseen luontotyyppiin ei arvioida aiheutuvan sellaisia vaikutuksia jotka varovaisuusperiaatettakaan soveltamalla voisivat olla vesitalouden tai varjostamisen kautta merkittäviä. Natura-alueen poikki suunnitellut uudet väylät (kevyt liikenne) saattavat kuitenkin sijoittua luontotyyppiin alueelle. Tästä syystä varovaisuusperiaate huomioiden ei voida poissulkea sitä, että luontotyyppi (etenkin pienialaisuudesta johtuen) joutuu sellaisten vaikutusten kohteeksi, jotka voivat osoittautua merkittäviksi.
Tulvametsät* (91E0)	1%	Tulvavaikutuksen väheneminen tai muuttuminen nykyisestä esim. hulevesijärjestelyjen vuoksi.	Alueella tapahtuvien hulevesijärjestelyjen ei arvioida vaikuttavan Loimijoen tulvimiseen oleellisesti ja siten luontotyyppiin edellytykset säilyä alueella nykyistä vastaavalla tavalla eivät todennäköisesti vaarannu. Kuitenkin nimenomaan uusien väylien suunnittelu Natura-alueelle aiheuttaa sen, että varovaisuusperiaatetta tulkiten ei voida saada täyttä varmuutta siitä, etteivät vaikutukset olisi merkittäviä (etenkin huomioiden luontotyyppiin pieni osuus koko Natura-alueesta).

Taulukko 2. Luontodirektiivin liitteen II lajit.

Luontodirektiivin liitteen II lajit	Status	Vaikutukset (rantavyöhyke säilyy luonnontilaisena) Vaikutukset (rannan muokkausta tehdään)
Toutain	Uhanalaisuustarkastelussa vuonna 2000 luokiteltu vaarantuneeksi. Elvytyshanke vuosina 1984–1989 keskittyi viljelyyn ja istutuksiin. Kannat elpyneet istutusten avulla runsaaksi jo 1995, mutta istutukset lakaneet vuonna 2005. Eräitä elinalueita sisältyy Koskiensuojelulain paikkoihin ja Natura-alueehdotuksiin. Kalastusasetuksessa ei ole pyyntirajoituksia.	Toutain on tuoreimmassa uhanalaisuusluokituksessa luokiteltu vaarantuneeksi. Suojelukeinoja Suomessa ovat olleet kutupaikkojen säilyttäminen ja istutukset. Toutain kuuluu EU:n luontodirektiivin liitteen II lajeihin, joista Suomella on poikkeama liitteen vaatimuksissa erityisten suojelutoimialueiden osoittamisesta. Ympäristöhallinnon www-sivuilla olevassa Natura-lomakkeessa todetaan, että laji ei ole alueen suojeluperuste eikä hankkeen vaikutuksia sen esiintymiseen alueella siksi arvioida.

4.3 Yleistä lieventävistä toimenpiteistä

Lieventäviä toimenpiteitä on mahdollista kohdistaa lähinnä perusteina olevien luontotyyppien ominaispiirteiden säilyttämiseen. Lieventävien toimenpiteiden käsittely kuuluu varsinaiseen Natura-arvioon ja niitä voidaan ehdottaa, mikäli on olemassa vaara, että vaikutukset ovat Natura-perusteita merkittävästi heikentäviä.

4.4 Korvaavista toimenpiteistä ja vaihtoehtoisista ratkaisuista

Merkittävästä heikentymisestä tai haitasta huolimatta hanke voidaan toteuttaa, jos hanke on yleisen edun kannalta erittäin tärkeä eikä vaihtoehtoisista ratkaisua ole. Tästä syystä tulee selvittää, onko hankkeella vaihtoehtoisia ratkaisuja. Jos niitä on, niiden vaikutukset tulee tutkia erikseen – ellei niitä ole, tulee tutkia korvaavat toimenpiteet. Nämä tarkastelut kuuluvat varsinaiseen Natura-arviointiin ja niihin edetään, mikäli hankkeen aiheuttamat haitat todetaan merkittäviksi.

4.5 Muut hankkeet, yhteisvaikutukset

Hankealueella / Natura-alueella tai niiden läheisyydessä ei ole tiedossa muita hankkeita, joilla olisi selviä tai oleellisia yhteisvaikutuksia nyt käsiteltävän kaavan mahdollistaman toiminnan aiheuttamien vaikutusten kanssa. Yhteisvaikutukset voivat muodostua lähinnä erilaisten kaavan aiheuttamien vaikutustapojen yhdistelmästä, joista käytännössä suurin yhteisvaikutus on tässä tapauksessa hulevesien määrän ja laadun muutokset sekä mahdolliset rakentamisen reunavaikutukset. Nämä yhteisvaikutukset on huomioitu tässä vaiheessa perustekohtaisissa arvioinneissa ja otettu huomioon mahdollista kokonaisvaikutusta määriteltäessä.

4.6 Yhteenvedo mahdollisista vaikutuksista

4.6.1 Varovaisuusperiaate ja sen soveltaminen arvioinnissa

Varovaisuusperiaate kuuluu kansainvälisen ympäristöoikeuden periaatteisiin. Varovaisuusperiaatteesta on käytetty EU-oikeudessa myös nimitystä **ennalta varautumisen periaate**. Lyhyesti periaate ilmentää ajatuskulkua, jonka mukaan tiettyihin ympäristöä suojeleviin toimenpiteisiin ryhtymistä ei estä täyden tieteellisen varmuuden puuttuminen tuon toimenpiteen seurauksista. Kansainvälisessä Biologista monimuotoisuutta koskevassa yleissopimuksessa vuodelta 1992 (SopS 78/1994, ns. Rion sopimus) varovaisuusperiaate muotoillaan seuraavasti: ”*Biologisen monimuotoisuuden merkittävän vähenemisen tai häviön uhatessa varmistettujen tieteellisten todisteiden puuttumista ei tulisi käyttää syynä uhan torjumiseen tai sen vaikutusten vähentämiseen tähtäävien toimien lykkäämiseen.*”

Euroopan komission (2007) antaman ohjeistuksen¹ mukaan alueeseen kohdistuvien suunnitelman tai hankkeen vaikutusten alustava arviointi, josta on säädetty 6 artiklan 3 kohdassa, mahdollistaa toimivaltaisille kansallisille viranomaisille päätelmien tekemisen suunnitellun aloitteen vaikutuksista kyseisen (Natura 2000) alueen koskemattomuuteen. Toimivaltaiset viranomaiset voivat antaa suunnitelmalle tai hankkeelle hyväksyntänsä, jos nämä päätelmät ovat myönteisiä sikäli, että tieteelliseltä kannalta järkeviä epäilyjä ei ole siitä, että alueeseen ei kohdistu vaikutuksia. Jos epäilyksiä ilmenee tai jos päätelmät ovat kielteisiä, on noudatettava ennalta varautumisen ja ennalta ehkäisemisen periaatteita, ja sovellettava 6 artiklan 4 kohdassa säädettyä menettelyä (*”Jos suunnitelma tai hanke on alueelle aiheutuvien vaikutusten arvioinnin kielteisestä tuloksesta huolimatta ja vaihtoehtoisten ratkaisujen puuttuessa kuitenkin toteutettava erittäin tärkeän yleisen edun kannalta pakottavista syistä, mukaan lukien sosiaaliset tai taloudelliset syyt, jäsenvaltion on toteutettava kaikki tarvittavat korvaavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että Natura 2000:n yleinen kokonaisuus säilyy yhtenäisenä. Jäsenvaltion on ilmoitettava komissiolle toteutetut korvaavat toimenpiteet.”*). Ennalta varautumisen periaatteen huomioon ottaminen ja ennalta ehkäisevän lähestymistavan soveltaminen voivat myös johtaa päätökseen, jonka mukaan suunnitelmaa tai hanketta ei jatketa.

Yhteisöjen tuomioistuin on näiltä osin todennut asiassa C-127/02 *Waddenvereniging ja Vogelbeschermingsvereniging*² ja vahvistanut asiassa C-6/04 *komissio v. Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistynyt kuningaskunta*³, että luontodirektiivin 6 artiklan 3 kohdan mukainen vaatimus⁴ suunnitelman tai hankkeen vaikutusten asianmukaisesta arvioinnista edellyttää sitä, että on olemassa todennäköisyys tai vaara siitä, että suunnitelma tai hanke vaikuttaa kyseiseen alueeseen merkittävästi. Kun otetaan erityisesti huomioon ennalta varautumisen periaate, tällainen vaara on olemassa kun objektiivisten seikkojen perusteella ei voida sulkea pois sitä, että kyseinen suunnitelma tai hanke vaikuttaa merkittävästi kyseessä olevaan alueeseen.

Edellä mainittua lähestymistapaa noudatetaan myös yhteisöjen tuomioistuimen 26. lokakuuta 2006 asiassa C-239/04 antamassa tuomiossa⁵, jossa käsitellään moottoritien rakentamishanketta Portugalissa. Siinä todetaan, että hankkeen hyväksymishetkellä ei saa olla olemassa mitään tieteelliseltä kannalta järkevää epäilyä siitä, että kyseessä olevan alueen koskemattomuuden kannalta haitallisia vaikutuksia ei aiheudu.

---

1 Nämä ohjeet liittyvät Euroopan komission vuonna 2000 julkaisemaan esitteeseen Natura 2000 -alueiden suojelu ja käyttö. Luontotyyppidirektiivin 92/43/ETY 6 artiklan säännökset”. Tässä asiakirjassa käsitellään tarkemmin 6 artiklan 4 kohtaa ja korvataan mainitun aiemmin julkaistun esitteen sitä käsittelevä kohta. Asiakirjassa esitetään vain komission yksiköiden näkemyksiä eikä se ole luonteeltaan sitova.

² Yhteisöjen tuomioistuimen tuomio 7. syyskuuta 2004 asiassa C-127/02, 57 ja 61 kohta.

³ Yhteisöjen tuomioistuimen tuomio 20. lokakuuta 2005 asiassa C-6/04, 54 kohta.

⁴ ”Kaikki suunnitelmat tai hankkeet, jotka eivät liity suoranaisesti alueen käyttöön tai ole sen kannalta tarpeellisia, mutta saattavat vaikuttaa tähän alueeseen merkittävästi joko erikseen tai yhdessä muiden suunnitelmien tai hankkeiden kanssa, on arvioitava asianmukaisesti sen kannalta, miten ne vaikuttavat alueen suojelutavoitteisiin. Alueelle aiheutuvien vaikutusten arvioinnista tehtyjen johtopäätösten perusteella ja jollei 4 kohdan äännoksista muuta johdu, toimivaltaiset kansalliset viranomaiset antavat hyväksyntänsä tälle suunnitelmalle tai hankkeelle vasta varmistuttuaan siitä, että suunnitelma tai hanke ei vaikuta kyseisen alueen koskemattomuuteen, ja kuultuaan tarvittaessa kansalaisia.”

⁵ Yhteisöjen tuomioistuimen tuomio 26. lokakuuta 2006, komissio vastaan Portugali (asia C-239/04, 24 kohta).

Yllä esitetyt komission ohjeet ja yhteisöjen tuomioistuinten päätökset koskevat hankkeen alustavaa arviointia ja varsinaisen Natura 2000-arvioinnin tarvetta (pois lukien Portugalin tapaus⁶, jossa kyse oli hankkeen hyväksymisestä siitä huolimatta, että hankkeella oli tehdyn arvioinnin mukaan negatiivisia vaikutuksia perusteena oleviin lajeihin, tai haitallisten vaikutusten olemassaolosta ei ollut tieteellistä varmuutta, eikä vaihtoehtoista totutustapaa ollut riittävästi käsitelty tai selvitetty).

Varsinaisten tieteellisten selvitysten (tai niitä vastaavien tietojen ja aiheen käsittelyn) ja yksiselitteisen varmuuden puuttuessa (ja erityisesti kun objektiivisten seikkojen perusteella ei voida sulkea pois sitä, että kyseinen suunnitelma tai hanke voi vaikuttaa merkittävästi kyseessä olevaan alueeseen) voidaan siis tulkita varovaisuusperiaatetta siten, että on olemassa todennäköisyys tai vaara siitä, että suunnitelma tai hanke vaikuttaa kyseiseen alueeseen merkittävästi. Tällöin varsinainen Natura-arviointi tulee tehdä.

4.6.2 Perustekohtaiset vaikutukset

Arvioitavana olevan kaavahankkeen suurimmat vaikutukset ovat Vanhakoski –Natura 2000-alueen rannoille ja läheisyyteen osoitettuun lisärakentamiseen liittyvät muutokset, kuten elinympäristöjen muuttuminen, hulevesien ja vesitasapainon muutokset sekä reunavaikutukset.

Merkittäväksi tulkittavien haittojen (tässä arvioinnissa kohdassa 2.2 esitettyjen kriteerien mukaisesti tulkittuna) aiheutumista on arvioitu soveltaen varovaisuusperiaatteen ajatusta (tieteellinen ja yksiselitteinen varmuus haittojen merkittävydestä puuttuu eikä objektiivisten seikkojen perusteella ei voida sulkea pois sitä, että kyseinen suunnitelma tai hanke voi vaikuttaa merkittävästi kyseessä olevaan alueeseen). Tällä tavalla tarkasteltuna merkittävää haittaa voi todennäköisesti tai mahdollisesti aiheutua kaikille muille perusteena oleville arvoille paitsi ”Fennoskandian luonnontilaiset jokireitit” -luontotyypille.

Lieventävillä toimenpiteillä voidaan todennäköisesti ehkäistä suhteellisen tehokkaasti hankkeen haitallisten vaikutuksien merkittävyys. Tämä tarkastelu kuuluu varsinaisen Natura-arvioinnin piiriin.

---

⁶ Yhteisöjen tuomioistuimen tuomiossa 26. lokakuuta 2006, komissio vastaan Portugali (asia C-239/04,) kohdassa 24 todetaan: *“The fact that, after its completion, the project may not have produced such effects is immaterial to that assessment. It is at the time of adoption of the decision authorising implementation of the project that there must be no reasonable scientific doubt remaining as to the absence of adverse effects on the integrity of the site in question”*, vapaa suomennos (Lievonon): *“Arvioinnin kannalta on epäoleellista, että hankkeella ei olisi sen toteuttamisen jälkeen kyseisiä (haitallisia) vaikutuksia. Hankkeen toteuttamispäätöksen hyväksymishetkellä ei saa olla perusteltua tieteellistä epävarmuutta alueen (Natura 200-alue) koskemattomuutta koskevien haitallisten vaikutusten olemassaolosta.”*

5 JOHTOPÄÄTÖKSET

Huittisten keskustan ja sen lievealueiden osayleiskaavan alustavan luonnoksen 14.4.2009 esitetyn kaavan mukaisella toteutuksella voi olla varovaisuusperiaatteen käytäntöjä soveltaen arvioituna merkittävää haittaa todennäköisesti tai mahdollisesti kaikille muille perusteena oleville arvoille paitsi ”Fennoskandian luonnontilaiset jokireitit” -luontotyypille.

Luonnonsuojelulaki (1096/1996) luku 4 65§ toteaa hankkeiden ja suunnitelmien Natura-arvioinnista, että jos Natura-alueen läheisyydessä tai sisällä toteutettava hanke *todennäköisesti merkittävästi* heikentää alueen perusteena olevia arvoja, tulee vaikutukset arvioida. Tässä tarveharkinta-arviossa esitettyjen seikkojen perusteella hankkeen vaikutuksista ei varovaisuusperiaatetta tulkiten, että ei olisi olemassa todennäköisyyttä tai vaaraa siitä, että suunnitelma tai hanke vaikuttaa kyseiseen alueeseen merkittävästi. Siten hankkeen vaikutuksista tulisi tehdä varsinainen Natura-arviointi, jossa selvitetäisiin vaikutukset yksityiskohtaisemmin ja arvioitaisiin merkittävän haitan aiheutuminen perustekohtaisesti.

6 LÄHTEET

Euroopan komissio 2007: Luontodirektiivin (direktiivi 92/43/ETY) 6 artiklan 4 kohdan soveltamista koskeva ohjeasiakirja: Käsitteiden vaihtoehtoiset ratkaisut, erittäin tärkeät yleisen edun kannalta pakottavat syyt, korvaavat toimenpiteet, yhtenäinen yleinen kokonaisuus, komission lausunto, selkiyttäminen. Tammikuu 2007.

Pöyry Environment Oy / Huittisten kaupunki 2009: Huittisten keskustan ja sen lievealueiden osayleiskaavan alustava luonnos 28.5.2009, kaavakartta 14.4.2009, työ 67080013.BSP.

Rion sopimus, SopS 78/1994, Kansainvälinen Biologista monimuotoisuutta koskeva yleissopimus

www.finlex.fi: Ympäristönsuojelulaki 4.2.2000/86

www.ymparisto.fi: Toutain Aspius aspius (V), Suomen raportti EU:lle luontodirektiivin toimeenpanosta 2001-2006.pdf

Liite 1. Vanhakoski – alueen Natura 2000-lomake (lähde: ympäristöhallinnon www-sivut 19.8.2009)**Vanhakoski**

Koodi FI0200049
Kunta Huittinen
Pinta-ala 101 ha
Aluetyyppi SCI

Alueen kuvaus

Vanhakoski muodostuu koskien ja rantalehdon muodostamasta kokonaisuudesta. Alueen kosket ovat tärkeitä kalojen kutupaikkoja. Vanhakosken Natura-alueeseen kuuluu myös Loimijoen alajuoksulla sijaitseva Pappilanniemen niittysaari sekä tämän ja Korkeakosken välinen jokiosuus.

Vanhakosken lehto sijaitsee Loimijoen alajuoksulla olevien Maurialan- Mommolan- ja Härkälänkoskien rannoilla.

Alue edustaa monipuolista vesiluontoa tulvarantoineen, suvantolampineen, sekä niihin liittyvine ketoineen, moreenikumpuineen ja kalliopaljastumineen. Rinnetörmät ovat savikkoisia, hikeviä ja osin lähdevaikutteisia. Alueen eteläosa on muuta aluetta kivisempää ja kallioisempaa. Alueella on nähtävissä Loimijoen vanha kuivunut uoma, joka aikoinaan tukkeutui maanvyörymän seurauksena. Uomasta on vielä jäljellä muutamia suvantolampia. Suurta osaa alueesta on aikanaan laidunnettu ja tämän vaikutus on edelleen nähtävissä alueella. Lehtoalueella kiertää luontopolku. Alueen eteläosan länsi- ja lounaisranta-alueen sekä vanhalle pellolle perustetun jousiammuntaradan ympäristön kasvillisuutta hallitsevat tuoret vuokko- ja mukulaleinikkilehdot. Ampumaradan kaakkoispuolisen lehdon valtaapuulajeina ovat pihlaja, tuomi ja harmaaleppä, jotka paikoin ovat kookkaita. Pensaskerroksessa esiintyy tuomen ja vadelman lisäksi terttuseljaa, punaherukkaa ja paatsamaa. Alueen ravinteisuudesta johtuen kenttäkerroksessa esiintyy runsaasti mm. lehtotähtimöä ja ojakellukkaa ja jonkin verran kiertotatarta, virmajuurta, mesiangervoa, sudenmarjaa, metsäalvejuurta, mukulaleinikkiä ja käenrieskaa.

Loimijokeen rajoittuva lehtoalue käsittää nykyisen ja entisen uoman savikkoisia ja osin hikeviä rinnealueita. Rinteiden alimmat osat ovat vuosittain tulvavesien huuhtelemia. Valtapuina ovat harmaaleppä ja tuomi, jotka esiintyvät runsaana myös tiheässä pensaskerroksessa. Rinteiden vaatelaita kevätkasveja ovat mukulaleinikki, isokäenrieska, kevätleinikki, lehtotähtimö, kevätlinnunsilmä ja valkovuokko.

Alueen keskellä, peltoalueen eteläpuolella on entiselle laidunalueelle istutettu koivikko. Peltoalueen koillis- ja kaakkoispuolella on vanha ja lähes luonnontilainen kuusikko entisen joenuoman pohjalla ja vanhoilla rantatörmillä. Alue on pääosin tuoretta käenkaali-oravanmarjatyypin lehtoa. Paikoin esiintyy hiirenporras-käenkaalityypin lehtoon viittaavia piirteitä vanhan joenuoman pohjalle syntyneiden, kesällä kuivuvien puronuomien varsilla. Etenkin näillä alueilla on runsaasti saniaisia, kuten metsäalvejuuri, hiirenporras, korpi- ja metsäimarre sekä haurasloikko. Kenttäkerroksen muita tyypillisiä lajeja ovat mm. ketunleipä, lehtotähtimö ja metsäorvokki sekä siellä täällä kasvavat lehtopalsami, sudenmarja, metsäkurjenpolvi, kyläkellukka ja kevätlinnunsilmä. Kuusikkoalueen eteläosassa on vähävetinen Pienlampi, jonka kasvistoon kuuluvat mm. vehka, myrkkyykeiso, leveälehtinen osmankäämi, rantakukka ja kalmojuuri.

Kuusikkoalueen koillispuolella on Vanhakosken alueen poikki kulkeva, entisen joenuoman alavimmissa ja kosteimmissa osissa sekä lampien ympäristöissä sijaitseva pääosin kostea mesiangervotyypin lehto. Lampien lähellä, erityisesti Isolammen ympäristössä, on havaittavissa luhtaisuutta. Lehtopalsami esiintyy paikoitellen lähes pensasmaisina kasvustoina. Syyläjuurta tavataan keskimmäisen lammen ja Isolammen ympäristössä. Aukkoisemmissa paikoissa uoman pohjalla ja rinteillä tavataan mm. mukulaleinikki, kevätlinnunsilmä, luhtalemmikki, metsäkurjenpolvi, lehtohorsma ja kuusikkoalueen lähellä lehtotähtimö.

Lähdepitoisten paikkojen ympärillä kasvaa lähdetähtimö. Lammet ovat ruskeavetisiä ja vähitellen umpeen kasvavia. Suurin ja merkittävin on Isolampi, jonka keskiosat ovat avoimia. Avovesialueilla on suojaisimmissa paikoissa runsaasti irtokellujia kuten kilpukkaa ja limaskaa. Lammen pohjoisosaa ympäröivät laajat ilmaversoisvyöhykkeet, jotka koostuvat pääosin järvikaislasta ja laajoista kalmojuurivyöhykkeistä ja leveälehtisestä osmankäämistä. Rantaviiivan lähetyillä on saraikkovyöhyke. Isolampea kiertää pensaikko- ja lehtipuuvyöhyke, joitten kummankin valtalajeina ovat tuomi ja harmaaleppä. Kenttäkerroksessa valtalajina on mesiangervo. Lammen itärannalla on runsas syyläjuuriesiintymä. Jokirannassa kasvillisuus muuttuu siten, että mesiangervon tilalle tulee valtalajiksi vähitellen ruokohelpi. Aivan vesirajassa esiintyy mm. kalmojuurta, ratamosarpiota, ojasorsimoa, peltopähkämöä ja tiheää sarakasvillisuutta.

Vanhakosken alueen pohjoisosassa joen suvantolahdelmaa reunustaa jokivarsiniitty, joka on ainakin osittain keväisin

tulvan alla. Alueeseen kuuluu myös joen vastarannalla oleva kapea rantakaista, joka on suureksi osaksi avointa ja paikoin jyrkkärinteistä. Kasvillisuus on tyypillistä jokirannan kasvillisuutta, jonka joukossa on mm. kalmojuurta ja mukulaleinikkiä. Paikoitellen on havaittavissa ketomaisia piirteitä.

Linnustoltaan Vanhakosken alue on monipuolinen. Elinympäristöt ovat vaihtelevia, joten alueella esiintyy niin nuorissa lehtipuuvaltaisissa metsissä viihtyviä lajeja kuin myös niittyjen ja vanhan metsän lajistoa.

Alueella tavataan lehtokerttu ja mustapääkerttu sekä peippolintuja kuten punavarpunen ja pikkukäpylintu. Muita lajeja ovat mm. sepelkyyhky, käpytikka, ruokokerttunen, rantasipi, satakieli, kultarinta, kirjosiippo, pyy, lehtopöllö ja telkkä. Alueella on myös rikas ja monipuolinen hyönteisfauna ja vanhassa kuusimetsässä viihtyy useita ikääntyneeseen metsään sopeutuneita lajeja ja lahopökököt tarjoavat elinmahdollisuuden monelle erikoistuneelle sien-, eläin- ja kasvilajille.

Viimeisenä alajuoksulla sijaitseva Pappilanniemi on niittysaari, joka on kapean kannaksen kautta yhteydessä mantereeseen. Alueella on ketomaisia, lehtomaisia ja hakamaan luonteisia niitty- ja metsäalueita. Loimijoen puolella on jyrkkä hietainen eroosiotörmä, jonka yläosissa olevat puut ovat osittain tyhjän päällä. Alueen kasvistoon kuuluu mm. tuomi, mänty, kuusi, terttuselja, pihlaja, rohtovirmajuuri, koiranheinä ja kalmojuuri. Alueen kosket ovat merkittäviä kalojen lisääntymisalueita. Merkittävin täällä tavattavista kaloista on uhanalainen toutain, jonka säilymisen kannalta kosket ovat elintärkeitä. Koskissa ja niiden välisillä jokiosuuksilla tavataan useita muitakin kalalajeja kuten turpa, säyne, kuha, hauki ja ahven.

Suojelutilanne

Ei suojeltu

Suojelutilanteen tarkennus ja toteutuskeinot

Vanhakosken lehto kuuluu valtakunnalliseen lehtojensuojeluohjelmaan ja seutukaavan luonnonsuojelualueeseen (S). Pappilanniemi kuuluu seutukaavan suojelualueeseen (S) ja Korkeakoski luonnonsuojelualueeseen (SL). Maa-alueiden suojelu toteutetaan pääasiassa luonnonsuojelulailla ja osittain rakennuslailla tai sopimuksella maanomistajan kanssa. Vesialueiden suojelu toteutetaan vesilailalla.

Luontodirektiivin luontotyypit

Humuspitoiset järvet ja lammet (3160)	1%
Fennoskandian luonnontilaiset jokireitit (3210)	68%
Kosteat suurruohoniityt (6430)	4%
Alavat niitetyt niityt (6510)	<1%
Vuoristojen niitetyt niityt (6520)	9%
Lehdot (9050)	13%
Hakamaat ja kaskilaitumet (9070)	3%
Tulvametsät* (91E0)	1%

*priorisoitu luontotyyppi

Luontodirektiivin liitteen II lajit

Suomelle on poikkeama tämän lajin osalta koskien luontodirektiivin liitteen II vaatimuksia. Toutain ei siten ole alueen suojeluperuste.

Aspius aspius toutain

Lintudirektiivin liitteen I linnut

Kohde ei ole suojeltu lintudirektiivin perusteella ja siten kyseisen direktiivin liitteen I linnut eivät ole alueen suojeluperuste.

Sterna hirundo kalatiira
Bonasa bonasia pyy
Dryocopus martius palokärki
Alcedo atthis kuningaskalastaja

Säännöllisesti esiintyvät muuttolinnut

Kohde ei ole suojeltu lintudirektiivin perusteella ja siten kyseisen direktiivin tarkoittamat säännölliset muuttolinnut eivät ole alueen suojeluperuste.

<i>Tringa totanus</i>	punajalkaviklo
<i>Ardea cinerea</i>	harmaahaikara

Muuta lajistoa

<i>Anas crecca</i>	tavi
<i>Bucephala clangula</i>	telkkä
<i>Tringa ochropus</i>	metsäviklo
<i>Tringa hypoleucos</i>	rantasipi
<i>Strix aluco</i>	lehtopöllö
<i>Asio otus</i>	sarvipöllö
<i>Perdix perdix</i>	peltopyy
<i>Dendrocopos major</i>	käpytikka
<i>Dendrocopos minor</i>	pikkutikka
<i>Saxicola rubetra</i>	pensastasku
<i>Regulus regulus</i>	hippiäinen
<i>Parus caeruleus</i>	sinitäinen
<i>Parus major</i>	talitiäinen
<i>Muscicapa striata</i>	harmaasiippo
<i>Ficedula hypoleuca</i>	kirjosieppo
<i>Motacilla alba</i>	västäräkki
<i>Anthus pratensis</i>	niittykirvinen
<i>Luscinia luscinia</i>	satakieli
<i>Phylloscopus trochilus</i>	pajulintu
<i>Hippolais icterina</i>	kultarinta
<i>Acrocephalus schoenobaenus</i>	ruokokerttunen
<i>Sylvia borin</i>	lehtokerttu
<i>Sylvia curruca</i>	hernekerttu
<i>Sylvia communis</i>	pensaskerttu
<i>Sylvia atricapilla</i>	mustapääkerttu
<i>Carduelis spinus</i>	vihervarpunen
<i>Carduelis chloris</i>	viherpeippo
<i>Carpodacus erythrinus</i>	punavarpunen
<i>Loxia curvirostra</i>	pikkukäpylintu
<i>Emberiza schoeniclus</i>	pajusirkku
<i>Emberiza citrinella</i>	keltasirkku
<i>Cardamine parviflora</i>	rantalitukka
<i>Anthemis arvensis</i>	peltosauramo
<i>Nymphaea tetragona</i>	suomenlumme
<i>Satureja acinos</i>	ketokäenminttu